

NADZIAŁAĆ (48) *vb pf*

nadziałać (48), [**nadziełać**].

Wszystkie a jasne (w tym w pierwszym 2 r. błędne znakowanie); nadziełać z tekstu nie oznaczającego pochyleń.

inf nadziałać (11). *♦ fut 3 sg* nadziała (1). *♦ 2 pl* nadziałacie (1). *♦ 3 pl* nadziałają (1). *♦ praet 3 sg m* nadziałał (6). *n* nadziałało (1). *♦ 2 pl m pers* -ście nadziałali (1). *♦ 3 pl m pers* nadziałali (11). *♦ imp 2 sg* nadziałaj (11). *♦ 1 pl* nadziałajmy (1). *♦ impers praet* nadziałano (1). *♦ part praet act* nadziaławszy (2).

Sł stp notuje, Cn brak, Linde XVI – XVII w.

1. *Uczynić wiele (z subiektywnym podkreśleniem wielości), wykonać, zrobić, wytworzyć wiele; facere Vulg; agere Mącz [kogo, czego (pl a. sg rzeczownika bezpostaciowego) a. wiele czego] (40) :* Też niektorzy wziąwszy garniec nadziałaią w dnie dziur/ á nakładą do niego zioł *FalZioł* II 1d; Nabierz iagod bżowych zmieszay ie z gliną przifypawfzi fólí, nadziałayże iakoby chlebice chleba *FalZioł* IV 2c, III 40d, 42b, V 32v, 33; *BielŻyw* 158; *KrowObr* 117; Piorun będąc przed tym Podłkárbbim koronnym/ wiele monety nádzyáłał niewárowney/ którą iuż muśim brác iáka ieft/ fínadź by tą gárdźili poſtronni/ kiedyby infza byłá. *BielKron* 408; Nigryte [...] woſku ni zač nie máia/ á gdy gi zámiátáli/ názbierálfimy go á przetopili/ fwieczek nádźiáľáli á zápalili przed nimi *BielKron* 451, 7v, 74, 77, 96; *Mącz* 6a; *RejZwierc* 110v; *WujJud* 47; *BudBib* 448 *marg*; Obruſow/ ręcznikow/ ſerwet/ doſtátek nádźiáľać. *GostGosp* 128; [I kaszał alexander wyelye ognýow nádzyelacz [*plurimos focos accendi*] wonym lyeszye *HistAl* 1510 313].

nadziałać z czego (16): Warz w wodzie ſzałwiją/ piołyn/ á z tey wody ługu nadziałay *FalZioł* V 65v, I 60d, 95a, 115d, III 30d, 42b, V 102; Wyankow zwoſku day nádzyalać Na obraziech kas nawieſzać. *RejKup* k4v; Wychadzał tedy lud około namiotow/ á názbirawłfy Mánný zmeł w żárnach ábo ftłukł w moźdżerzu/ á náwárzywłfy w gárcnu/ nádźiáľał fniey kołaczkow/ fínaku iákoby chleb z Oliwą [*et faciens ex eo tortulas saporis quasi panis oleati*]. *Leop Num* 11/8, *Ex* 36/8, 31; *RejFig* Cc7; rozkazał [Przemysław] nádźiáľać kápálinow z fkor drzewá młode^{go}/ á pomázowác żoľcią po tym ná koły wtykác/ ku nieprzyácielom obroćić ná gorze *BielKron* 341, 33, 33v; *SienLek* 49.

W charakterystycznych połączeniach: nadziałać cegły, chleba (2), drążkow, dziur, gałeczek (a. gałek) (6), guń, kapalinow, kołaczkow, ługu, monety, naczynia (2), obrazow (4), obrusow, oppon, piłul (2), plackow, powidlek, prochu, ręcznikow, serwet, skał, sztuczek okrągłych, świeczek, trociskow, wiankow, wozow.

W przen (1) : Wiemy dobrze iáko w oney cauzie o Poſrzedniku wiele złego nádźiáľáło to fłowo TANTVM *SarnUzn* G3.

a. O osobach, stanowiskach: mianować [kogo (G pl)] (4) : [Aleksander VI] poľłał fyná fwego Wáľentyná dobywác miałt ktore był krol pobrał/ ktorych gdy zdobywał/ ná kfięfiwo [!] go Vrbinátfkie przełóżył/ złożywłfy pirwſze kroliki álbo vrzędniki/ ktorych iego przodkowie ná páńftwiech Papięfkich nádzyáľáli *BielKron* 189v.

nadziałać komu (2): O wy niebożátká ludkowie vbodzy/ tho wy niewiećie/ co fie fwałmi dzieie/ oto was Antykryft opánował ktory wam rozmaítých Kryſtuſow nádźiáľał? *KrowObr* 96v, 218v.

nadziałać kim (1): A tym śmieley y beśpieczniey o tychbym to mowić mógł/ ktorych Papieże świętymi/ á nie Bog/ nie Chriftus/ nie łowo Boże/ nie wiára też żywa y prawdziwa/ nie rychło po śmierci ich świętymi nádзиаłáli *CzechEp* 78.

2. *Zbudować, założyć wiele* (z subiektywnym podkreśleniem wielości) [czego (pl)] (4) : [do Wisły] A rátyu wždy czym możesz/ Kroleśtwá Polłkiego. Acżci było wolności/ łnadź iákieś nádano/ Ale więcey ná łufzy/ łázow nádzyáľano. *RejZwierz* 112; Scháľaufhľa miáľto leży zá Renem/ pod łáľem ktory zowá Hercina / wypłoniwłzy łáľu wielką część winogrodow ná tych mieyľcach nádзиаłáli/ łkąd przewyborne winá idą. *BielKron* 283, 77, 83.

3. *Spowodować, wyrzúdzić wiele* [wiele czego komu; w tym: czym (1)] (3) : krol [angielski] piľał do kľiążąt Sáľkich Henryká y brátá iego Ianá y do ich Stryiá Ierzyká żáľuiąc tego/ iáko wiele złego im y wľzey Niemieckiey ziemi/ ten Luter śwá náuką nádzyáľał y wyęcey nádzyáľa á nietrzebá łobie tego lekce wáżyć *BielKron* 199v, 199v.

4. *Ustanowić wiele* [czego (pl)] (1) : Vľtaw cudzych nie słucháli/ ktorych łudźie nádзиаłáli/ á twe Panie wyrzúćili/ iáľoby w tym mędrłzy byli. *ArtKanc* S17.

Synonimy: **1.** *naczynić, naprzyczyniać, narobić*; **a.** *mianować, nominować, obrać*; **2.** *naczynić, założyć, zbudować*; **3.** *naczynić, sprawić*.

Formacje współrdzenne cf DZIAŁAĆ.